

Західноукраїнська організація

“Центр правничих ініціатив”

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ПРАВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ
СУСПІЛЬНИЙ РЕГУЛЯТОР**

20-21 лютого 2015 р.

Львів

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Годун Н. Ю. ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВОВА КУЛЬТУРА»	6
Доротюк О. Г. РОЗВИТОК НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕТРА НЕДБАЙЛА	8

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Білоус К. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ГРОМАДЯН НА ДОСТУПІ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (В КОНТЕКСТІ ЗУ «ПРО ДОСТУПІ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ»)	12
Бровко Н. І. РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ НОРМ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	15
Корнієнко-Зєнкова Н. М. ЗНАННЯ СВОЇХ ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ – ВИМОГА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВА ЯК СУСПІЛЬНОГО РЕГУЛЯТОРА	17
Приполова Л. І. ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	19
Слободяник Н. С. ВИБОРНІСТЬ СУДДІВ У НАУКОВИХ ПОГЛЯДАХ ТА ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВАХ СУЧАСНИКІВ	22

НАПРЯМ 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Король В. В. ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСАДИ ГЛАСНОСТІ І ВІДКРИТОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	25
--	----

НАПРЯМ 4. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Бисько Я. В. ПРОБЛЕМИ ВІДНЕСЕННЯ МИРОВОЇ УГОДИ ДО ВИКОНАВЧИХ ДОКУМЕНТІВ	28
Бобрик В. І. ОПТИМІЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОНАННЯМ РІШЕНЬ СУДДІВ В ЦИВІЛІСТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ	30
Братель О. Г. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СУДОМ ПРАВА НА ЗУПИНЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНІЙ СПРАВІ	33
Вуйма А. Г. НАСЛІДКИ НЕВИКОНАННЯ СТОРОНАМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ОБОВ'ЯЗКУ ДОКАЗУВАННЯ	37

Бровко Н.І.

**Білоцерківський національний аграрний університет
завідувач кафедри історії, теорії держави і права
та державного будівництва
кандидат юридичних наук**

РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ НОРМ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Конституційно-правова норма це формально визначене загальнообо-в'язкове, встановлене чи санкціоноване суспільством або державою правило поведінки або діяльності.

Конституційно-правові норми займають особливе місце в правовій системі, адже регулюють найважливіші суспільні відносини, пов'язані, насамперед, зі здійсненням державно-владних повноважень політичного характеру, вони виникають, здійснюються і припиняються у сфері функціонування держави, мають зазвичай імперативний характер.

Норми є своєрідним стрижнем національної системи права. Приписи, що містяться в них отримують своє логічне продовження в нормах інших галузей права.

До спеціальних ознак конституційно-правової норми можна віднести, таку їх особливість, як публічний характер, так як вони є нормами публічного права. Крім того вони є нормами прямої дії, адже всі суб'єкти конституційного права керуються в своїй діяльності, насамперед, нормами чинної Конституції, а також нормами вищої юридичної сили. Конституційно-правовим нормам притаманна особлива система гарантій: існує особливий механізм гарантій захисту конституційно-правових норм, реалізація якого покладається на Конституційний Суд України. Від інших галузей права конституційно-правові норми відрізняються особливістю структури. [3, 34].

Конституційно-правові норми не можуть бути відокремленими від суспільного життя. Це є неможливим за визначенням, адже саме ці норми впливають на повсякденне життя пересічного громадянина. Кожна конституційно-правова норма є нормою життєвою, діяльною, адже, відповідно до ч.3 ст.8 Консти-туції України: «Норми Конституції України є нормами прямої дії» [1]. Разом із тим, конституційно-правові норми перебувають під впливом певних чинників, що сприяють їх розвиток, чи «гальмують» його.

На розвиток конституційно-правових норм впливають політична, економічна, соціальна, культурна, інформаційна та екологічна сфери суспільного і

державного ладу; система конституційного права України та система національного права в цілому; міжнародні та регіональні нормативно-правові фактори; практика реалізації конституційно-правових норм; стан науки й освіти у сфері конституційного права України та інші чинники.

Серед основних тенденцій розвитку і вдосконалення конституційно-правових норм слід відзначити такі, як: утвердження ідей українського конституціоналізму і національної традиції нормотворчості; адаптаційна тенденція розвитку й вдосконалення конституційно-правових норм; глобалізація та інтернаціоналізація норм конституційного права; розширення об'єкта конституційно-правового регулювання; соціологізація, політизація та ідеологізація (в органічному поєднанні з ідеологізацією) конституційно-правових норм; універсалізація конституційно-правових норм; диверсифікація конституційно-правових норм; гуманізація конституційно-правових норм; муніципалізація конституційного життя та конституційно-правових норм; процесуалізація та кодифікація норм конституційного права; новелізація конституційно-правових норм. [2, 284].

Значний вплив на розвиток конституційно-правових норм здійснюють міжнародно-правові норми. Як зазначено в Основному законі: «Чинні між-народні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України» [1]. Але стратегічні наміри України стати повноправним членом Євросоюзу, НАТО та інших міжнародних організацій є суттєвим чинником у розвитку конституційно-правових норм України. Окрім того, на розвиток конституційно-правових норм значний вплив справляють норми таких загальноновизнаних міжнародно-правових актів, що містяться в Статуті ООН, Загальній декларації прав людини, Міжнародному пакті про громадянські й політичні права, Гельсінському заключному пакті тощо [2, 284].

Політична реформа в Україні є вагомим фактором, що також впливає на розвиток конституційно-правових норм, незалежно від їх юридичної сили, адже внесення нових норм до Конституції України, чи зміна існуючих закономірно викличе відповідну реакцію в усій системі конституційно-правових норм [4, 336].

Слід також зазначити, що вагомий вплив на розвиток конституційно-правових норм здійснюють політичні партії. Доволі часто партійні рішення трансформуються в стінах Верховної Ради України у відповідні закони України і не даремно одним із наріжних каменів політичної реформи є легі-тимізація повноважень політичних партій щодо конституційної нормотворчості.

Значний вплив на розвиток конституційного права, безперечно, здійснюють і суб'єкти конституційної правотворчості. Їх воля знаходить своє безпосереднє вираження в змісті конституційно-правових норм. При цьому, збільшення

суб'єктів конституційно-правових норм сприяє об'єктивізації волі учасників конституційного нормотворення. [4, 336].

Суб'єкти конституційної нормотворчості – це учасники суспільних відносин, наділені конституційною правосуб'єктністю, що визначається нормами конституційного права. Конституційна правоздатність виражається у системі конституційних прав і обов'язків учасників конституційно-правових відносин, а конституційна дієздатність полягає у здатності реалізовувати ці права й обов'язки. При цьому, конституційна правосуб'єктність може як встановлюватися, так і визнаватися нормами конституційного права. Зокрема, за рядом колективних суб'єктів конституційних правовідносин правосуб'єктність визнається і в окремих випадках не потребує спеціального законодавчого закріплення.

Таким чином, слід зазначити, що конституційно-правові норми не є сталим, зміни, що відбуваються у галузі конституційного права, передбачають певну трансформацію конституційно-правових норм. Конституційно-правові норми, мають в першу чергу зреагувати на зміни у суспільному і державному ладі України, адже Конституція України є основним політико-правовим документом, який закріплює основи державного й суспільного устрою. Тому зміни у політичній, економічній, соціальній та інших сферах значною мірою впливають на розвиток та сутність конституційно-правових норм.

Література:

1. Конституція України
2. Погорілко В. Ф. Конституційні норми/ Погорілко В.Ф.// Юридична енциклопедія: в 6 т. / редколегія: Ю. С. Шемшученко(голова редкол.) та ін. – Т. 3. – К., 2001. – С. 284.
3. Сінькевич О. Щодо особливостей норм конституційного права України/ О. Сінькевич// Право України. – 2002. – №11.
4. Ніколайченко Г. М. Основні чинники, що зумовлюють розвиток конституційно-правових норм на сучасному етапі державотворення/ Г. М. Ніколайченко// Форум права. – 2010. – №2. – С. 334–338 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10ngmced.pdf>